

Κείμενα Παιδείας

Αρ. 9 (2025)

Η δημογραφική και εκπαιδευτική κατάσταση της πόλης της Κατερίνης κατά την περίοδο 1968-1978: Το παράδειγμα των Ιδιωτικών Εκπαιδευτηρίων Γουΐδη

Στέργιος Καλλέργης

doi: [10.12681/keimena-paideias.39051](https://doi.org/10.12681/keimena-paideias.39051)

Βιβλιογραφική αναφορά:

Καλλέργης Σ. . (2025). Η δημογραφική και εκπαιδευτική κατάσταση της πόλης της Κατερίνης κατά την περίοδο 1968-1978: Το παράδειγμα των Ιδιωτικών Εκπαιδευτηρίων Γουΐδη. *Κείμενα Παιδείας*, (9).
<https://doi.org/10.12681/keimena-paideias.39051>

Η δημογραφική και εκπαιδευτική κατάσταση της πόλης της Κατερίνης κατά την περίοδο 1968-1978: Το παράδειγμα των Ιδιωτικών Εκπαιδευτηρίων Γουίδη

Στέργιος Ι. Καλλέργης

Υποψήφιος Διδάκτωρ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας
skallerg@he.duth.gr

Περίληψη

Η παρούσα εργασία εξετάζει τις αλλαγές που έλαβαν χώρα στην πόλη της Κατερίνης σε κοινωνικό και εκπαιδευτικό επίπεδο κατά τα τέλη της δεκαετίας του '60 και της δεκαετίας του '70. Η περίοδος 1968-1978 ήταν ιδιαίτερα σημαντική για την Ελλάδα, καθώς συνδέεται με πολιτικές και κοινωνικές αλλαγές, όπως η Δικτατορία των Συνταγματαρχών και η Μεταπολίτευση, ενώ σε τοπικό επίπεδο υπήρξε και η μετανάστευση, τόσο εκτός χώρας όσο και της εσωτερικής μετανάστευσης. Σε δημογραφικό επίπεδο, η Κατερίνη βίωσε αύξηση του πληθυσμού της, γεγονός που συνδέεται με τη γενικότερη μεταπολεμική αστικοποίηση της Ελλάδας. Η αύξηση αυτή δημιούργησε νέες ανάγκες στον τομέα της εκπαίδευσης, τόσο της δημόσιας όσο και της ιδιωτικής. Το παράδειγμα των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων Γουίδη είναι χαρακτηριστικό της εκπαιδευτικής ανάπτυξης της περιοχής. Τα εκπαιδευτήρια αυτά ανταποκρίθηκαν στην ανάγκη για ποιοτική εκπαίδευση και λειτούργησαν ως ένα σημαντικό εκπαιδευτικό κέντρο στην πόλη. Παράλληλα, προσέφεραν δυνατότητες πρόσβασης σε πιο εξατομικευμένη μάθηση, ενισχύοντας την εκπαιδευτική δυναμική της Κατερίνης. Συνοψίζοντας, η συγκεκριμένη περίοδος για την Κατερίνη χαρακτηρίστηκε από δημογραφικές αλλαγές και εκπαιδευτική ανάπτυξη, με τα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια Γουίδη να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών της εποχής. Σκοπός λοιπόν της παρούσης εργασίας, είναι να παρουσιάσει τον πληθυσμό και την φυσική κίνηση της Κατερίνης από τα τέλη της δεκαετίας του '60 μέχρι και το τέλος του '70, ενώ επίσης θα παρουσιάσει και την εκπαιδευτική κίνηση των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων Γουίδη, όσον αφορά τον μαθητικό πληθυσμό, την λειτουργικότητα του σχολείου, το εκπαιδευτικό προσωπικό, τα επαγγέλματα των γονιών των μαθητών με σκοπό να αναδειχθεί και η οικονομικό-κοινωνική θέση των οικογενειών, ενώ τέλος αναφορά θα γίνει και στους αριστεύσαντες μαθητές του ιδιωτικού σχολείου, τόσο της Πρωτοβάθμιας όσο και της Δευτεροβάθμιας.

Λέξεις κλειδιά: Κατερίνη, εκπαίδευση, ιδιωτική εκπαίδευση, δημογραφία

Abstract

This paper examines the changes that took place in the city of Katerini at the social and educational level during the late 1960s and 1970s. The period 1968-1978 was particularly important for Greece, as it was associated with political and social changes, such as the dictatorship of the Constitutionals and the Metapolization, while at the local level there was also migration, both external and internal. On a demographic level, Katerini experienced an increase in its population, which is linked to the general post-war urbanisation of Greece. This growth has created new needs in the field of education, both public and private. The example of the Goidi private schools is typical of the educational development of the region. These schools responded to the need for quality education and functioned as an important educational center in the city. At the same time, they offered opportunities for access to more personalised learning, enhancing the educational

potential of Katerini. In summary, this period for Katerini was characterised by demographic changes and educational development, with the Goidi private schools playing an important role in meeting the educational needs of the time. The purpose of the present study is to present the population and the physical movement of Katerini from the late 1960s until the end of the 1970s, while it will also present the educational movement of the Goidis private schools in terms of the student population, the functionality of the school, the teaching staff, the professions of the students' parents in order to highlight the economic-social position of the families, while finally reference will be made to the top students of the private school.

Key words: Katerini, education, private education, demography

Εισαγωγή

Η πόλη της Κατερίνης, πρωτεύουσα του νομού Πιερίας, ενσωματώθηκε στο Ελληνικό κράτος το 1912, μετά την απελευθέρωσή της από τον οθωμανικό ζυγό κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους. Η ενσωμάτωση αυτή αποτέλεσε σημαντικό ορόσημο για την πόλη, η οποία άρχισε να αναπτύσσεται τόσο σε πληθυσμιακό όσο και σε οικονομικό επίπεδο. Κατά τη διάρκεια των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα, η Κατερίνη επωφελήθηκε από την ανασυγκρότηση του ελληνικού κράτους και την ανάπτυξη των υποδομών (Καζταρίδης, 2017). Ο ερχομός προσφύγων από τη Μικρά Ασία το 1922 συνέβαλε στην αύξηση του πληθυσμού και στην οικονομική ζωή της πόλης, καθώς οι πρόσφυγες έφεραν μαζί τους νέες δεξιότητες και επαγγέλματα, κυρίως στη γεωργία και το εμπόριο. Η γεωργία ήταν η κύρια πηγή εισοδήματος για την περιοχή, με την καλλιέργεια καπνού, σιτηρών και άλλων αγροτικών προϊόντων να κυριαρχεί. Η Κατερίνη άρχισε να εξελίσσεται σε ένα σημαντικό εμπορικό και αγροτικό κέντρο, ενώ παράλληλα αναπτύχθηκαν οι τοπικές αγορές και υποδομές, όπως δρόμοι και σιδηροδρομικές συνδέσεις, που συνέδεαν την πόλη με την υπόλοιπη Ελλάδα (Ανδρέου και συν., 2008).

Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η Κατερίνη βρέθηκε υπό γερμανική κατοχή (1941-1944), όπως και το μεγαλύτερο μέρος της χώρας. Η πόλη υπέστη μεγάλες καταστροφές, τόσο υλικές όσο και ανθρώπινες, λόγω των μαχών, των αντιποίνων από τις δυνάμεις κατοχής και της συμμετοχής στην αντίσταση. Η περίοδος της Κατοχής άφησε την Κατερίνη και την ευρύτερη περιοχή της Πιερίας σε κατάσταση ανέχειας, αλλά η πόλη κατάφερε να ανακάμψει στα μεταπολεμικά χρόνια, ακολουθώντας την πορεία ανάπτυξης της υπόλοιπης Ελλάδας (Βαρμάζης, 2002).

Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η Κατερίνη, όπως και η υπόλοιπη Ελλάδα, βίωσε μια περίοδο ανασυγκρότησης και ανάρρωσης από τις καταστροφές που προκάλεσε ο πόλεμος και η γερμανική κατοχή. Η πόλη επλήγη ιδιαίτερα από τις δυσκολίες της Κατοχής και τον Εμφύλιο Πόλεμο (1946-1949), που ακολούθησε, με κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές συνέπειες να επηρεάζουν την περιοχή για αρκετά χρόνια (Βαρμάζης & Γραίκος, 2002; Γίδαρη 2009). Τη δεκαετία του 1950 και του 1960, η Κατερίνη, όπως και η υπόλοιπη χώρα, άρχισε να ανακάμπτει οικονομικά. Ο εκσυγχρονισμός των υποδομών, η κατασκευή δρόμων και η σύνδεση της πόλης με το εθνικό δίκτυο συνέβαλαν στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας, με την αγροτική παραγωγή να παραμένει η κύρια οικονομική δραστηριότητα. Η γεωργία και ειδικά η καλλιέργεια καπνού και σιτηρών, ήταν βασικοί πυλώνες της οικονομίας της Κατερίνης, ενώ παράλληλα αναπτύχθηκε και το εμπόριο. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960, η Κατερίνη άρχισε να βιώνει τα πρώτα κύματα εσωτερικής μετανάστευσης, καθώς πολλοί άνθρωποι από τα γύρω χωριά μετακόμιζαν στην πόλη αναζητώντας καλύτερες συνθήκες ζωής. Αυτή η εσωτερική αστικοποίηση συνέβαλε στην αύξηση

του πληθυσμού και στην ανάπτυξη των υπηρεσιών και της αγοράς στην πόλη (Γίδαρη και συν., 2012).

Η δεκαετία του 1970 ήταν καθοριστική για την Κατερίνη, καθώς συνδέεται με την πολιτική σταθερότητα μετά τη Μεταπολίτευση του 1974 και την πτώση της Δικτατορίας των Συνταγματαρχών (1967-1974). Η πόλη γνώρισε σταθερή ανάπτυξη στον τομέα της εκπαίδευσης, των υπηρεσιών και της βιομηχανίας. Η βελτίωση των συνθηκών ζωής, η αυξανόμενη πρόσβαση στην εκπαίδευση και η περαιτέρω ενίσχυση των υποδομών δημιούργησαν ένα πλαίσιο ευκαιριών για τους κατοίκους της Κατερίνης. Παράλληλα, η πόλη άρχισε να γίνεται και ένα κέντρο παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών, με την ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών σχολείων, όπως τα Εκπαιδευτήρια Γουίδη, που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού τοπίου της περιοχής κατά τη δεκαετία του 1970. Αυτή η περίοδος χαρακτηρίζεται από γενικότερη πρόοδο και ενσωμάτωση της πόλης σε ένα πλαίσιο σύγχρονης αστικής ανάπτυξης (Γραίκος, 2001).

1. Δημογραφική εξέλιξη της Κατερίνης από την ενσωμάτωση του 1912 μέχρι και το 1971 καθώς και οι επιπτώσεις από την έλευση των προσφύγων του 1922

Η δημογραφική εξέλιξη της Κατερίνης από την ενσωμάτωση στο ελληνικό κράτος το 1912 μέχρι το 1978 παρουσιάζει σημαντικά χαρακτηριστικά που καθορίστηκαν από διάφορες ιστορικές συγκυρίες, όπως η έλευση των προσφύγων του 1922 και η μεταπολεμική ανάπτυξη.

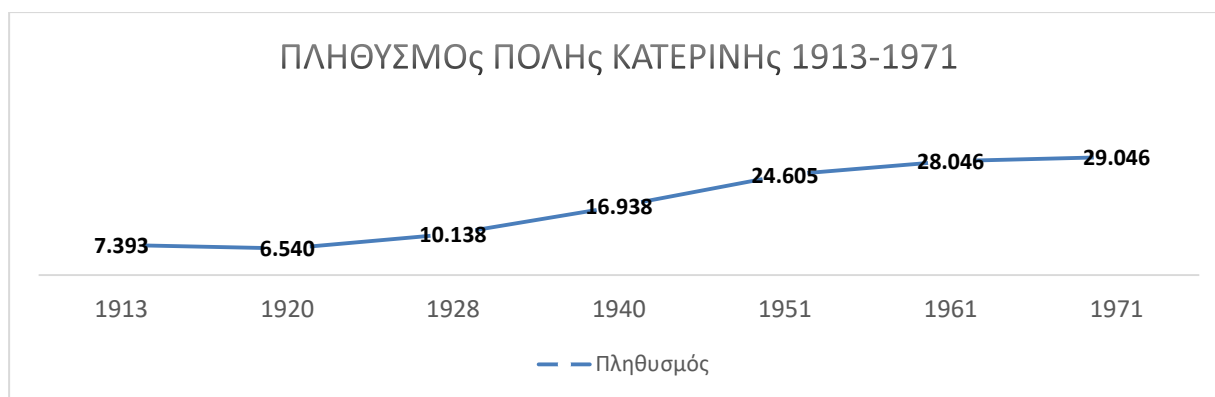
Η ενσωμάτωση της Κατερίνης στο ελληνικό κράτος μετά τους Βαλκανικούς Πολέμους το 1912 σηματοδότησε την έναρξη μιας νέας εποχής για την πόλη, ενώ ο πληθυσμός της Κατερίνης στις αρχές του 20ού αιώνα ήταν σχετικά μικρός, με την πόλη να αποτελεί κέντρο εμπορικών και γεωργικών δραστηριοτήτων. Η Μικρασιατική Καταστροφή του 1922 και η επακόλουθη ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας είχε σημαντικές δημογραφικές επιπτώσεις για την Κατερίνη (Καζταρίδης, 2017). Χιλιάδες πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία εγκαταστάθηκαν στην περιοχή, αυξάνοντας σημαντικά τον πληθυσμό. Οι πρόσφυγες έφεραν μαζί τους νέες δεξιότητες, καλλιεργητικές πρακτικές και πολιτιστικά στοιχεία, επηρεάζοντας την κοινωνική και οικονομική ζωή της πόλης. Μέχρι το 1928, ο πληθυσμός της Κατερίνης είχε αυξηθεί σημαντικά, με πολλούς πρόσφυγες να ενσωματώνονται στην τοπική κοινωνία και να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της περιοχής. Κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου, η Κατερίνη συνέχισε να αναπτύσσεται δημογραφικά και οικονομικά (Καζταρίδης, 2006). Η πόλη αναδιοργανώθηκε για να υποδεχτεί τους πρόσφυγες, με τη δημιουργία νέων οικισμών και την ανάπτυξη υποδομών, ενώ η αστικοποίηση της πόλης επιταχύνθηκε, με τον πληθυσμό να αυξάνεται σταθερά. Κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής και του Εμφυλίου Πολέμου, η Κατερίνη, όπως και πολλές άλλες ελληνικές πόλεις, υπέστη δημογραφικές και κοινωνικές ανακατατάξεις, ενώ πολλοί κάτοικοι της περιοχής αντιμετώπισαν δυσκολίες λόγω της πείνας, της βίας και των συγκρούσεων, που επηρέασαν την δημογραφική δομή της πόλης (Πετρίδης, 1985). Μετά το τέλος του Εμφυλίου Πολέμου, η Κατερίνη άρχισε να ανακάμπτει και να αναπτύσσεται ραγδαία, ενώ τέλος η μεταπολεμική ανάπτυξη οδήγησε σε αύξηση του πληθυσμού, καθώς πολλοί άνθρωποι μετανάστευσαν στην πόλη αναζητώντας εργασία και καλύτερες συνθήκες διαβίωσης (Καζταρίδης, 2002).

Η έλευση των προσφύγων του 1922 είχε βαθιές και πολυεπίπεδες επιπτώσεις στην κοινωνία και στην εκπαίδευση της πόλης της Κατερίνης. Αυτές οι επιπτώσεις διαμόρφωσαν σημαντικά την ανάπτυξη και την εξέλιξη της περιοχής στις επόμενες δεκαετίες (Δασίου, 2001). Η άφιξη χιλιάδων προσφύγων από τη Μικρά Ασία προκάλεσε σημαντική αύξηση του πληθυσμού της Κατερίνης, ενώ οι πρόσφυγες έφεραν διαφορετικά ήθη, έθιμα και κουλτούρες, εμπλουτίζοντας τον κοινωνικό ιστό

της πόλης και καθιστώντας την πιο πολυπολιτισμική. Η αύξηση του πληθυσμού οδήγησε σε μεγαλύτερη ζήτηση για σχολικές μονάδες και εκπαιδευτικές υπηρεσίες, ενώ δημιουργήθηκαν νέα σχολεία και εκπαιδευτικά ιδρύματα για να καλύψουν τις ανάγκες των προσφυγόπαιδων (Καλλιανίδης, 2000). Τέλος, τα σχολεία έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην ενσωμάτωση των προσφυγόπαιδων, προωθώντας την αμοιβαία κατανόηση και την αποδοχή μεταξύ των μαθητών.

Η έλευση των προσφύγων του 1922 είχε βαθιές και εκτεταμένες επιπτώσεις στην κοινωνία και την εκπαίδευση της Κατερίνης. Η δημογραφική αύξηση, η οικονομική ανάπτυξη, οι κοινωνικές εντάσεις και οι πολιτιστικές ανταλλαγές διαμόρφωσαν τη σύγχρονη ταυτότητα της πόλης (Βασιλείου, 1982). Στον τομέα της εκπαίδευσης, η δημιουργία νέων υποδομών, η προσαρμογή των προγραμμάτων σπουδών και η ενσωμάτωση των προσφυγόπαιδων συνέβαλαν στην αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος, καθιστώντας την Κατερίνη ένα ζωντανό παράδειγμα κοινωνικής και πολιτιστικής ενσωμάτωσης (Καζταρίδης, 2006). Στο παρακάτω διάγραμμα αναφέρεται η δημογραφική ανάλυση της πόλης της Κατερίνης σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ¹.

Πίνακας 1: Δημογραφική εξέλιξη της πόλης της Κατερίνης από την ενσωμάτωση του 1912 μέχρι το 1971.

2. Η φυσική κίνηση του Νομού Πιερίας κατά την περίοδο 1963-1973

Μετά την λήξη του εμφυλίου, τον Ιούλιο του 1949 αλλά και την απόσχιση πλέον της Κατερίνης από το Νομό Θεσσαλονίκης λόγω της δημιουργίας του Νομού Πιερίας με τον αναγκαστικό νόμο 960/1949, ο νέος αυτός νομός είχε τόσο μία εντυπωσιακή αυξητική κίνηση πληθυσμού όσο και φυσική κίνηση καθώς χρόνο με το χρόνο οι γεννήσεις νέων παιδιών είναι κατά μέσο όρο 4.250 μέχρι και τις αρχές του 1970. Από εκεί και πέρα, λόγω της μετανάστευσης στο εξωτερικό, οι γεννήσεις μειώθηκαν αισθητά. Προτού παρουσιαστεί η μαθητική κίνηση στο Ιδιωτικό Εκπαιδευτήριο Γουΐδη, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί η φυσική κίνηση του Νομού Πιερίας από το 1963 μέχρι και το 1973, δηλαδή 5 χρόνια πριν λειτουργήσει το νέο ιδιωτικό σχολείο και 5 χρόνια πριν αυτό κλείσει.

Το 1963 σε όλη την Πιερία γεννήθηκαν 3.717 παιδιά και πέθαναν συνολικά 1.330 άτομα. Πιο συγκεκριμένα, στον Δήμο Κατερίνης γεννήθηκαν 1.252 άτομα και πέθαναν 423. Στις κομοπόλεις με πληθυσμό από 5.000-9.999 γεννήθηκαν συνολικά 150 άτομα και πέθαναν 55 άνθρωποι, στις περιοχές με πληθυσμό από 2.000-4.999 γεννήθηκαν 569 παιδιά και πέθαναν 246 άτομα, ενώ τέλος στα χωριά μέχρι 1.999 κατοίκους γεννήθηκαν 1.746 παιδιά και πέθαναν συνολικά 553 άτομα².

¹ Ελληνική Στατιστική Αρχή. Στατιστικά στοιχεία πληθυσμού από το 1913 μέχρι και το 1971

² Ελληνική Στατιστική Αρχή. Φυσική Κίνηση πληθυσμού Νομού Πιερίας έτους 1963

Το 1964 σε όλη την Πιερία γεννήθηκαν 4.124 παιδιά και πέθαναν συνολικά 1.325 άτομα. Πιο συγκεκριμένα, στον Δήμο Κατερίνης γεννήθηκαν 1.333 άτομα και πέθαναν 451. Στις κωμοπόλεις με πληθυσμό από 5.000-9.999 γεννήθηκαν συνολικά 168 άτομα και πέθαναν 87 άνθρωποι, στις περιοχές με πληθυσμό από 2.000-4.999 γεννήθηκαν 600 παιδιά και πέθαναν 215 άτομα, ενώ τέλος στα χωριά μέχρι 1.999 κατοίκους γεννήθηκαν 2.023 παιδιά και πέθαναν συνολικά 572 άτομα³.

Το 1965 σε όλη την Πιερία γεννήθηκαν 4.252 παιδιά και πέθαναν συνολικά 1.326 άτομα. Πιο συγκεκριμένα, στον Δήμο Κατερίνης γεννήθηκαν 1.577 άτομα και πέθαναν 447. Στις κωμοπόλεις με πληθυσμό από 5.000-9.999 γεννήθηκαν συνολικά 157 άτομα και πέθαναν 72 άνθρωποι, στις περιοχές με πληθυσμό από 2.000-4.999 γεννήθηκαν 564 παιδιά και πέθαναν 228 άτομα, ενώ τέλος στα χωριά μέχρι 1.999 κατοίκους γεννήθηκαν 1.954 παιδιά και πέθαναν συνολικά 579 άτομα⁴.

Το 1966 σε όλη την Πιερία γεννήθηκαν 4.031 παιδιά και πέθαναν συνολικά 1.305 άτομα. Πιο συγκεκριμένα, στον Δήμο Κατερίνης γεννήθηκαν 1.591 άτομα και πέθαναν 458. Στις κωμοπόλεις με πληθυσμό από 5.000-9.999 γεννήθηκαν συνολικά 141 άτομα και πέθαναν 59 άνθρωποι, στις περιοχές με πληθυσμό από 2.000-4.999 γεννήθηκαν 606 παιδιά και πέθαναν 232 άτομα, ενώ τέλος στα χωριά μέχρι 1.999 κατοίκους γεννήθηκαν 1.693 παιδιά και πέθαναν συνολικά 556 άτομα⁵.

Το 1967 σε όλη την Πιερία γεννήθηκαν 4.298 παιδιά και πέθαναν συνολικά 1.417 άτομα. Πιο συγκεκριμένα, στον Δήμο Κατερίνης γεννήθηκαν 1.734 άτομα και πέθαναν 468. Στις κωμοπόλεις με πληθυσμό από 5.000-9.999 γεννήθηκαν συνολικά 141 άτομα και πέθαναν 92 άνθρωποι, στις περιοχές με πληθυσμό από 2.000-4.999 γεννήθηκαν 575 παιδιά και πέθαναν 244 άτομα, ενώ τέλος στα χωριά μέχρι 1.999 κατοίκους γεννήθηκαν 1.848 παιδιά και πέθαναν συνολικά 613 άτομα⁶.

Το 1968 σε όλη την Πιερία γεννήθηκαν 4.081 παιδιά και πέθαναν συνολικά 1.466 άτομα. Πιο συγκεκριμένα, στον Δήμο Κατερίνης γεννήθηκαν 1.712 άτομα και πέθαναν 470. Στις κωμοπόλεις με πληθυσμό από 5.000-9.999 γεννήθηκαν συνολικά 119 άτομα και πέθαναν 113 άνθρωποι, στις περιοχές με πληθυσμό από 2.000-4.999 γεννήθηκαν 531 παιδιά και πέθαναν 251 άτομα, ενώ τέλος στα χωριά μέχρι 1.999 κατοίκους γεννήθηκαν 1.719 παιδιά και πέθαναν συνολικά 632 άτομα⁷.

Το 1969 σε όλη την Πιερία γεννήθηκαν 3.754 παιδιά και πέθαναν συνολικά 1.301 άτομα. Πιο συγκεκριμένα, στον Δήμο Κατερίνης γεννήθηκαν 1.638 άτομα και πέθαναν 426. Στις κωμοπόλεις με πληθυσμό από 5.000-9.999 γεννήθηκαν συνολικά 113 άτομα και πέθαναν 83 άνθρωποι, στις περιοχές με πληθυσμό από 2.000-4.999 γεννήθηκαν 527 παιδιά και πέθαναν 235 άτομα, ενώ τέλος στα χωριά μέχρι 1.999 κατοίκους γεννήθηκαν 1.476 παιδιά και πέθαναν συνολικά 557 άτομα⁸.

Το 1970 σε όλη την Πιερία γεννήθηκαν 3.215 παιδιά και πέθαναν συνολικά 1.509 άτομα. Πιο συγκεκριμένα, στον Δήμο Κατερίνης γεννήθηκαν 1.542 άτομα και πέθαναν 481. Στις κωμοπόλεις με πληθυσμό από 5.000-9.999 γεννήθηκαν συνολικά 96 άτομα και πέθαναν 88 άνθρωποι, στις περιοχές με πληθυσμό από 2.000-4.999 γεννήθηκαν 425 παιδιά και πέθαναν 267 άτομα, ενώ τέλος στα χωριά μέχρι 1.999 κατοίκους γεννήθηκαν 1.152 παιδιά και πέθαναν συνολικά 673 άτομα⁹.

³ Ελληνική Στατιστικά Αρχή. Φυσική Κίνηση πληθυσμού Νομού Πιερία έτους 1964

⁴ Ελληνική Στατιστικά Αρχή. Φυσική Κίνηση πληθυσμού Νομού Πιερία έτους 1965

⁵ Ελληνική Στατιστικά Αρχή. Φυσική Κίνηση πληθυσμού Νομού Πιερία έτους 1966

⁶ Ελληνική Στατιστικά Αρχή. Φυσική Κίνηση πληθυσμού Νομού Πιερία έτους 1967

⁷ Ελληνική Στατιστικά Αρχή. Φυσική Κίνηση πληθυσμού Νομού Πιερία έτους 1968

⁸ Ελληνική Στατιστικά Αρχή. Φυσική Κίνηση πληθυσμού Νομού Πιερία έτους 1969

⁹ Ελληνική Στατιστικά Αρχή. Φυσική Κίνηση πληθυσμού Νομού Πιερία έτους 1970

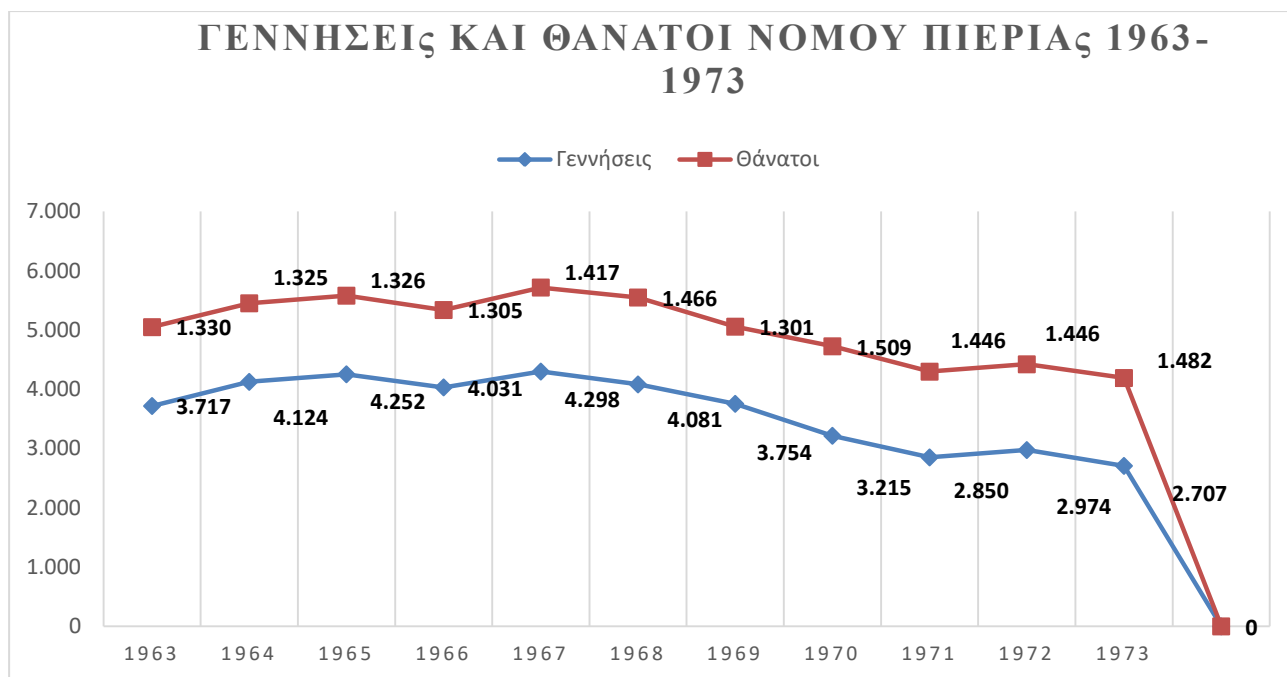
Το 1971 σε όλη την Πιερία γεννήθηκαν 2.850 παιδιά και πέθαναν συνολικά 1.446 άτομα. Πιο συγκεκριμένα, στον Δήμο Κατερίνης γεννήθηκαν 1.445 άτομα και πέθαναν 522. Στις κωμοπόλεις με πληθυσμό από 5.000-9.999 γεννήθηκαν συνολικά 85 άτομα και πέθαναν 83 άνθρωποι, στις περιοχές με πληθυσμό από 2.000-4.999 γεννήθηκαν 356 παιδιά και πέθαναν 250 άτομα, ενώ τέλος στα χωριά μέχρι 1.999 κατοίκους γεννήθηκαν 964 παιδιά και πέθαναν συνολικά 591 άτομα¹⁰.

Το 1972 σε όλη την Πιερία γεννήθηκαν 2.974 παιδιά και πέθαναν συνολικά 1.446 άτομα. Πιο συγκεκριμένα, στον Δήμο Κατερίνης γεννήθηκαν 1.590 άτομα και πέθαναν 499. Στις κωμοπόλεις με πληθυσμό από 5.000-9.999 γεννήθηκαν συνολικά 85 άτομα και πέθαναν 74 άνθρωποι, στις περιοχές με πληθυσμό από 2.000-4.999 γεννήθηκαν 300 παιδιά και πέθαναν 191 άτομα, ενώ τέλος στα χωριά μέχρι 1.999 κατοίκους γεννήθηκαν 999 παιδιά και πέθαναν συνολικά 682 άτομα¹¹.

Το 1973 σε όλη την Πιερία γεννήθηκαν 2.707 παιδιά και πέθαναν συνολικά 1.482 άτομα. Πιο συγκεκριμένα, στον Δήμο Κατερίνης γεννήθηκαν 1.615 άτομα και πέθαναν 486. Στις κωμοπόλεις με πληθυσμό από 5.000-9.999 γεννήθηκαν συνολικά 65 άτομα και πέθαναν 98 άνθρωποι, στις περιοχές με πληθυσμό από 2.000-4.999 γεννήθηκαν 246 παιδιά και πέθαναν 192 άτομα, ενώ τέλος στα χωριά μέχρι 1.999 κατοίκους γεννήθηκαν 781 παιδιά και πέθαναν συνολικά 706 άτομα¹².

Στο παρακάτω διάγραμμα αναφέρονται οι γεννήσεις και οι θάνατοι σε όλη την Πιερία κατά την περίοδο 1963-1973. Συνολικά την δεκαετία αυτή είχαμε **40.003 γεννήσεις** και **15.353 θανάτους**.

Πίνακας 2: Φυσική Κίνηση πληθυσμού Νομού Πιερίας 1963-1973

3. Η Ιδιωτική εκπαίδευση στην Κατερίνη κατά την περίοδο 1950-1978

Κατά την περίοδο 1950-1978, η Ελλάδα βρισκόταν σε φάση σταθεροποίησης και εκσυγχρονισμού. Το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας προσπαθούσε να ανταποκριθεί στις ανάγκες

¹⁰ Ελληνική Στατιστικά Αρχή. Φυσική Κίνηση πληθυσμού Νομού Πιερία έτους 1971

¹¹ Ελληνική Στατιστικά Αρχή. Φυσική Κίνηση πληθυσμού Νομού Πιερία έτους 1972

¹² Ελληνική Στατιστικά Αρχή. Φυσική Κίνηση πληθυσμού Νομού Πιερία έτους 1973

μιας κοινωνίας που επανερχόταν μετά από πολεμικές συγκρούσεις και οικονομική αστάθεια. Η δημόσια εκπαίδευση κυριαρχούσε, αλλά η ιδιωτική εκπαίδευση άρχισε να αποκτά σημασία για οικογένειες που αναζητούσαν μια πιο ποιοτική ή εξειδικευμένη παιδεία για τα παιδιά τους (Καζταρίδης, 2006).

Στην Κατερίνη, η ιδιωτική εκπαίδευση, όπως και στην υπόλοιπη Ελλάδα, περιλάμβανε κυρίως ιδιωτικά σχολεία που προσέφεραν μαθήματα για προετοιμασία εξετάσεων ή εξειδικευμένη διδασκαλία ξένων γλωσσών. Οι ανάγκες για ξένες γλώσσες, ιδιαίτερα η αγγλική, γαλλική και γερμανική, ήταν υψηλές κατά τη μεταπολεμική περίοδο, καθώς η χώρα στρεφόταν προς τη Δύση και επιδίωκε οικονομική ανάπτυξη και εκσυγχρονισμό. Τα φροντιστήρια αποτελούσαν σημαντικό κομμάτι της ιδιωτικής εκπαίδευσης, ειδικά σε επίπεδο προετοιμασίας για τις πανελλήνιες εξετάσεις, που καθόριζαν την πρόσβαση στα πανεπιστήμια. Αυτά τα ιδιωτικά ιδρύματα ήταν διαδεδομένα όχι μόνο στην Αθήνα, αλλά και σε πόλεις όπως η Κατερίνη, που γνώρισε οικονομική και πληθυσμιακή ανάπτυξη μετά τον πόλεμο (Καζταρίδης, 2017). Επιπλέον, οι ιδιωτικοί εκπαιδευτικοί φορείς που συνδέονταν με την Εκκλησία είχαν σημαντικό ρόλο. Οι θρησκευτικές οργανώσεις συχνά ίδρυσαν σχολεία με στόχο την ηθική διαπαιδαγώγηση και την παροχή εκπαίδευσης σύμφωνα με τις χριστιανικές αξίες. Κατά την περίοδο αυτή, η ιδιωτική εκπαίδευση γνώρισε σταδιακή αύξηση στη ζήτηση, ιδιαίτερα προς το τέλος της δεκαετίας του 1960 και τις αρχές της δεκαετίας του 1970, καθώς οι οικογένειες επεδίωκαν την καλύτερη προετοιμασία των παιδιών τους για τις πανελλαδικές εξετάσεις ή για σπουδές στο εξωτερικό.

Η Δικτατορία των Συνταγματαρχών (1967-1974) άσκησε επιρροή και στον τομέα της εκπαίδευσης, καθώς επέβαλε αυστηρούς ελέγχους στο εκπαιδευτικό σύστημα, και η ιδιωτική εκπαίδευση βρέθηκε σε ένα ιδιαίτερο καθεστώς. Ωστόσο, τα ιδιωτικά σχολεία και φροντιστήρια συνέχισαν να λειτουργούν, εξυπηρετώντας τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Η Κατερίνη, όπως και πολλές άλλες πόλεις της Ελλάδας, έζησε αυτή τη μεταπολεμική περίοδο ως μία φάση μετάβασης, όπου η ιδιωτική εκπαίδευση συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στην προετοιμασία των νέων για τις προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας (Καζταρίδης, 2006).

Στην Κατερίνη μέχρι το 1967 λειτουργούσαν τα Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Παπαδημητρίου με νηπιαγωγείο-δημοτικό-6τάξιο Γυμνάσιο, 6τάξιο Γυμνάσιο στο Κίτρος που λειτούργησε από το 1955-1958 και 6τάξιο ιδιωτικό Γυμνάσιο στον Πλαταμώνα που δημιουργήθηκε το 1965. Τα εκπαιδευτήρια Γουΐδη, με τα οποία θα ασχοληθεί η παρούσα εργασία ξεκίνησαν την λειτουργία τους το σχολικό έτος 1968-1969 και είχαν διάρκεια ζωής εννέα (9) έτη.

4. Αριθμός μαθητών ανά τάξη και εκπαιδευτικό προσωπικό στο Δημοτικό Γουΐδη 1968-1977

Το δημοτικό σχολείο των εκπαιδευτηρίων Γουΐδη ξεκίνησε την λειτουργία του πρώτη φορά τον Σεπτέμβριο του σχολικού έτους 1968-1969. Το σχολείο ξεκίνησε ως εξατάξιο δημοτικό με συνολικό αριθμό μαθητών την πρώτη χρονιά τους 90 μαθητές, εκ των οποίων τα 29 ήταν κορίτσια. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 18 μαθητές, στη Β' τάξη 20 μαθητές, στη Γ' τάξη 20 μαθητές, στη Δ' τάξη 12 μαθητές, στην Ε' τάξη 15 μαθητές και στη ΣΤ' 5 μαθητές¹³. Στο σχολείο

¹³ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1968

εκτός από τους 6 εκπαιδευτικούς υπήρχαν ακόμα 2 εκπαιδευτικοί, 1 γυμναστής και 1 ξένων γλωσσών, με συνολικό αριθμό προσωπικού τους 8¹⁴.

Το σχολικό έτος 1969-1970 φοιτούσαν στο σχολείο 96 μαθητές, εκ των οποίων τα 31 ήταν κορίτσια. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 11 μαθητές, στη Β' τάξη 18 μαθητές, στη Γ' τάξη 20 μαθητές, στη Δ' τάξη 20 μαθητές, στην Ε' τάξη 12 μαθητές και στη ΣΤ' 15 μαθητές¹⁵. Στο σχολείο εκτός από τους 6 εκπαιδευτικούς υπήρχαν ακόμα 2 εκπαιδευτικοί, 1 γυμναστής και 1 ξένων γλωσσών, με συνολικό αριθμό προσωπικού τους 8 και το τρέχον σχολικό έτος¹⁶.

Το σχολικό έτος 1970-1971 φοιτούσαν στο σχολείο 103 μαθητές, εκ των οποίων τα 30 ήταν κορίτσια. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 22 μαθητές, στη Β' τάξη 11 μαθητές, στη Γ' τάξη 18 μαθητές, στη Δ' τάξη 20 μαθητές, στην Ε' τάξη 20 μαθητές και στη ΣΤ' 12 μαθητές¹⁷. Στο σχολείο εκτός από τους 6 εκπαιδευτικούς υπήρχαν ακόμα 2 εκπαιδευτικοί, 1 γυμναστής και 1 ξένων γλωσσών, με συνολικό αριθμό προσωπικού τους 8 και το τρέχον σχολικό έτος¹⁸.

Το σχολικό έτος 1971-1972 φοιτούσαν στο σχολείο 108 μαθητές, εκ των οποίων τα 38 κορίτσια και παρατηρείται μία αύξηση στη ροή των μαθητών κατά τα τρία προηγούμενα έτη κατά 0,18%. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 17 μαθητές, στη Β' τάξη 22 μαθητές, στη Γ' τάξη 11 μαθητές, στη Δ' τάξη 18 μαθητές, στην Ε' τάξη 20 μαθητές και στη ΣΤ' 20 μαθητές¹⁹. Στο σχολείο εκτός από τους 6 εκπαιδευτικούς υπήρχαν ακόμα 2 εκπαιδευτικοί, 1 γυμναστής και 1 ξένων γλωσσών, με συνολικό αριθμό προσωπικού τους 8 και το τρέχον σχολικό έτος²⁰.

Το σχολικό έτος 1972-1973 φοιτούσαν στο σχολείο 98 μαθητές, εκ των οποίων τα 30 ήταν κορίτσια. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 10 μαθητές, στη Β' τάξη 17 μαθητές, στη Γ' τάξη 22 μαθητές, στη Δ' τάξη 11 μαθητές, στην Ε' τάξη 18 μαθητές και στη ΣΤ' 20 μαθητές²¹. Στο σχολείο εκτός από τους 6 εκπαιδευτικούς υπήρχαν ακόμα 2 εκπαιδευτικοί, 1 γυμναστής και 1 ξένων γλωσσών, με συνολικό αριθμό προσωπικού τους 8 και το τρέχον σχολικό έτος²².

Το σχολικό έτος 1973-1974 φοιτούσαν στο σχολείο 102 μαθητές, εκ των οποίων τα 32 κορίτσια. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 24 μαθητές, στη Β' τάξη 10 μαθητές, στη Γ' τάξη 17

¹⁴ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Αριθμός προσωπικού έτους 1968

¹⁵ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1969

¹⁶ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Αριθμός προσωπικού έτους 1969

¹⁷ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1970

¹⁸ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Αριθμός προσωπικού έτους 1970

¹⁹ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1971

²⁰ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Αριθμός προσωπικού έτους 1971

²¹ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1972

²² Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Αριθμός προσωπικού έτους 1972

μαθητές, στη Δ' τάξη 22 μαθητές, στην Ε' τάξη 11 μαθητές και στη ΣΤ' 18 μαθητές²³. Στο σχολείο εκτός από τους 6 εκπαιδευτικούς υπήρχαν ακόμα 2 εκπαιδευτικοί, 1 γυμναστής και 1 ξένων γλωσσών, με συνολικό αριθμό προσωπικού τους 8 και το τρέχον σχολικό έτος²⁴.

Το σχολικό έτος 1974-1975 φοιτούσαν στο σχολείο 110 μαθητές εκ των οποίων 27 κορίτσια και ο συνολικός αριθμός μαθητών ήταν ο μεγαλύτερος από την έναρξη λειτουργίας του σχολείου. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 26 μαθητές, στη Β' τάξη 24 μαθητές, στη Γ' τάξη 10 μαθητές, στη Δ' τάξη 17 μαθητές, στην Ε' τάξη 22 μαθητές και στη ΣΤ' 11 μαθητές²⁵. Στο σχολείο εκτός από τους 6 εκπαιδευτικούς υπήρχαν ακόμα 2 εκπαιδευτικοί, 1 γυμναστής και 1 ξένων γλωσσών, με συνολικό αριθμό προσωπικού τους 8 και το τρέχον σχολικό έτος²⁶.

Το σχολικό έτος 1975-1976 φοιτούσαν στο σχολείο 109 μαθητές, εκ των οποίων τα 25 ήταν κορίτσια. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 19 μαθητές, στη Β' τάξη 26 μαθητές, στη Γ' τάξη 24 μαθητές, στη Δ' τάξη 10 μαθητές, στην Ε' τάξη 17 μαθητές και στη ΣΤ' 22 μαθητές²⁷. Στο σχολείο εκτός από τους 6 εκπαιδευτικούς υπήρχαν ακόμα 2 εκπαιδευτικοί, 1 γυμναστής και 1 ξένων γλωσσών, με συνολικό αριθμό προσωπικού τους 8 και το τρέχον σχολικό έτος²⁸.

Το σχολικό έτος 1976-1977, το οποίο ήταν και το τελευταίο έτος λειτουργίας του σχολείου, φοιτούσαν σ' αυτό 81 μαθητές, εκ των οποίων τα 20 κορίτσια. Η διαφορά με τα προηγούμενα έτη είναι ότι το τρέχον, το σχολείο από δτάξιο λειτούργησε ως 4τάξιο με την συνένωση της Α και Β τάξης αλλά και της Ε' με την Στ' τάξη. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 4 μαθητές, στη Β' τάξη 19 μαθητές, στη Γ' τάξη 26 μαθητές, στη Δ' τάξη 24 μαθητές, στην Ε' τάξη 10 μαθητές και στη ΣΤ' 17 μαθητές²⁹. Λόγω και της μείωσης, στο σχολείο αντί για 6 εκπαιδευτικούς υπήρχαν 4 εκπαιδευτικοί, ενώ ακόμα υπήρχαν 2 εκπαιδευτικοί, 1 γυμναστής και 1 ξένων γλωσσών, με συνολικό αριθμό προσωπικού τους 6³⁰.

Στο παρακάτω διάγραμμα (**πίνακα 3**) αναφέρεται η μαθητική κίνηση του σχολείου τα 9 χρόνια που λειτούργησε. Συνολικά στο σχολείο φοίτησαν **897 μαθητές**, εκ των οποίων τα **262 ήταν κορίτσια**. Στο άλλο διάγραμμα (**πίνακα 4**) αναφέρονται πόσα αγόρια και πόσα κορίτσια φοίτησαν στο σχολείο.

²³ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουίδη. Μαθητολογία έτους 1973

²⁴ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουίδη. Αριθμός προσωπικού έτους 1973

²⁵ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουίδη. Μαθητολογία έτους 1974

²⁶ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουίδη. Αριθμός προσωπικού έτους 1974

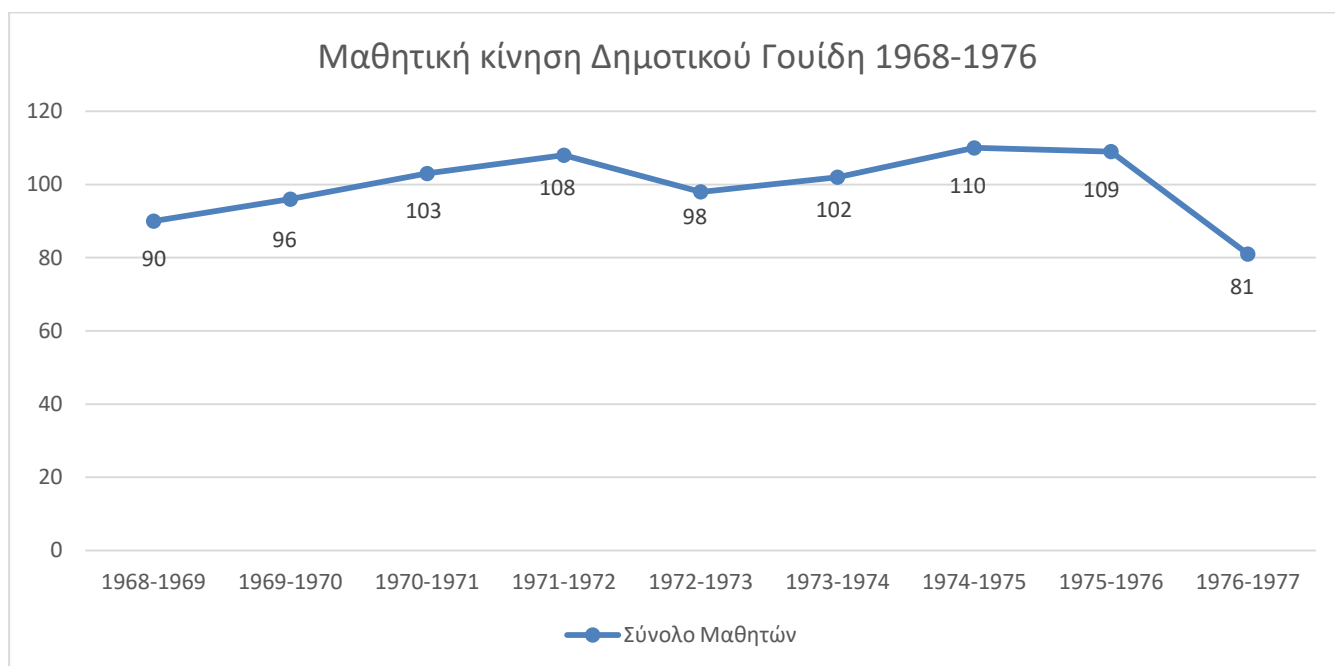
²⁷ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουίδη. Μαθητολογία έτους 1975

²⁸ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουίδη. Αριθμός προσωπικού έτους 1975

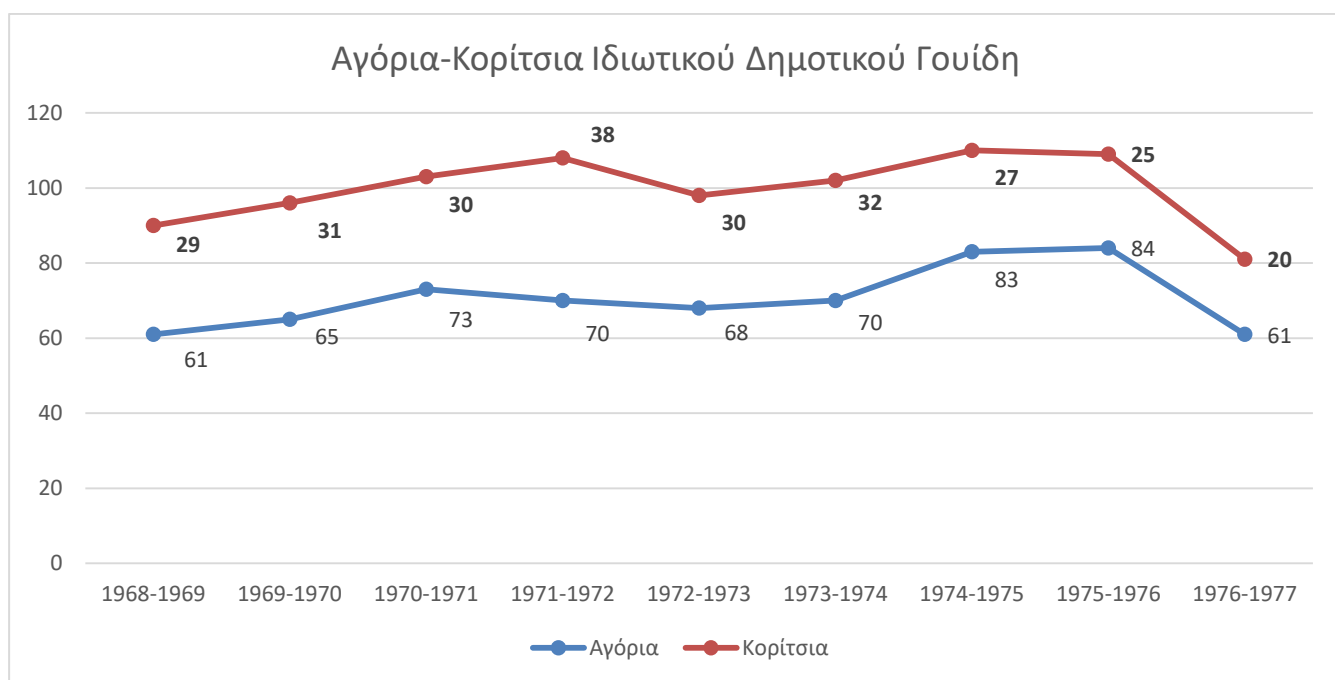
²⁹ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουίδη. Μαθητολογία έτους 1976

³⁰ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουίδη. Αριθμός προσωπικού έτους 1976

Πίνακας 3: Κίνηση μαθητική 1968-1976

Πίνακας 4: Μαθητική Κίνηση Ιδιωτικού Δημοτικού Γουίδη (Αγόρια-Κορίτσια)

5. Αριθμός μαθητών ανά τάξη και εκπαιδευτικό προσωπικό στο Γυμνάσιο-Λύκειο Γουίδη 1968-1977

Το Ιδιωτικό Γυμνάσιο-Λύκειο Γουίδη ξεκίνησε την λειτουργία του μαζί με το Δημοτικό το σχολικό έτος 1968-1969 και είχε και αυτό διάρκεια ζωής εννέα (9) χρόνια. Σε αντίθεση με το

Ιδιωτικό Γυμνάσιο Παπαδημητρίου, του Γουΐδη ξεκίνησε αμέσως ως δτάξιο³¹ με συνολικό αριθμό μαθητών το πρώτο έτος τους 145, εκ των οποίων τα 19 ήταν κορίτσια. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 24 μαθητές, στην Β' τάξη 25 μαθητές, στην Γ' τάξη 23 μαθητές, στην Δ' τάξη 26 μαθητές, στην Ε' τάξη 24 μαθητές και στην Στ' 23 μαθητές³². Στο σχολείο δίδασκαν οι ακόλουθοι 13 εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων: 1 Θεολόγος, 4 Φιλολόγοι, 2 Μαθηματικοί, 2 Φυσικής, 1 Μουσικής, 1 Αγγλικών, 1 Γαλλικών, 1 Φυσική Αγωγή³³.

Το σχολικό έτος 1969-1970 παρατηρείται μία σημαντική αύξηση μαθητών, καθώς ο συνολικός αριθμός φοίτησης θα φτάσει τους 162 μαθητές, εκ των οποίων τα 31 ήταν κορίτσια. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 40³⁴ μαθητές, στην Β' τάξη 24 μαθητές, στην Γ' τάξη 25 μαθητές, στην Δ' τάξη 23 μαθητές, στην Ε' τάξη 26 μαθητές και στην Στ' 24 μαθητές³⁵. Ο αριθμός των εκπαιδευτικών ήταν σταθερός στους 13 και το τρέχον έτος³⁶.

Το σχολικό έτος 1970-1971 παρατηρείται μία ακόμη αύξηση μαθητών, καθώς ο συνολικός αριθμός φοίτησης θα φτάσει τους 178 μαθητές, εκ των οποίων τα 30 ήταν κορίτσια. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 40 μαθητές, στην Β' τάξη 40 μαθητές, στην Γ' τάξη 24 μαθητές, στην Δ' τάξη 25 μαθητές, στην Ε' τάξη 23 μαθητές και στην Στ' 26 μαθητές³⁷. Το εκπαιδευτικό προσωπικό έμεινε σταθερό και το τρέχον σχολικό έτος.

Το σχολικό έτος 1971-1972 ο συνολικός αριθμός φοίτησης θα φτάσει τους 179 μαθητές, εκ των οποίων τα 28 ήταν κορίτσια. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 27 μαθητές, στην Β' τάξη 40 μαθητές, στην Γ' τάξη 40 μαθητές, στην Δ' τάξη 24 μαθητές, στην Ε' τάξη 25 μαθητές και στην Στ' 23 μαθητές³⁸. Το εκπαιδευτικό προσωπικό έμεινε σταθερό και το τρέχον σχολικό έτος, δηλαδή 13 εκπαιδευτικοί.

Το σχολικό έτος 1972-1973 ο συνολικός αριθμός φοίτησης θα φτάσει τους 167 μαθητές, εκ των οποίων τα 40 ήταν κορίτσια. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 11 μαθητές, στην Β' τάξη 27 μαθητές, στην Γ' τάξη 40 μαθητές, στην Δ' τάξη 40 μαθητές, στην Ε' τάξη 24 μαθητές και στην

³¹ Αξίζει να σημειωθεί και να υπενθυμισθεί, ότι μετά την επιβολή της Δικτατορίας στις 21 Απριλίου 1967, οι Απριλιανοί πάγωσαν την μεταρρύθμιση της Ένωσης Κέντρου του 1964 και επαναφέρανε τις διατάξεις για την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση σύμφωνα με το σύστημα του δτάξιου Γυμνασίου, μέσω του αναγκαστικού νόμου 129/1967. Περισσότερες πληροφορίες <http://e-library.iep.edu.gr/iep/collection/curricula/item.html?code=1967-163A&tab=01>

³² Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1968

³³ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Εκπαιδευτικό προσωπικό έτους 1968

³⁴ Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με τη νομοθεσία του 1964 σε κάθε τάξη μπορούσαν να υπάρχουν μέχρι και 40 μαθητές

³⁵ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1969

³⁶ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Εκπαιδευτικό προσωπικό έτους 1969

³⁷ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1970

³⁸ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1971

Στ' 25 μαθητές³⁹. Το εκπαιδευτικό προσωπικό έμεινε σταθερό και το τρέχον σχολικό έτος, δηλαδή 13 εκπαιδευτικοί.

Το σχολικό έτος 1973-1974 ο συνολικός αριθμός φοίτησης θα φτάσει τους 169 μαθητές, εκ των οποίων τα 31 ήταν κορίτσια. Αξίζει να σημειωθεί ότι το τρέχον σχολικό έτος ήταν το τελευταίο κατά το οποίο το σχολείο λειτούργησε ως 6τάξιο. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη φοιτούσαν 27 μαθητές, στην Β' τάξη 11 μαθητές, στην Γ' τάξη 27 μαθητές, στην Δ' τάξη 40 μαθητές, στην Ε' τάξη 40 μαθητές και στην Στ' 24 μαθητές⁴⁰. Το εκπαιδευτικό προσωπικό έμεινε σταθερό και το τρέχον σχολικό έτος, δηλαδή 13 εκπαιδευτικοί.

Το σχολικό έτος 1974-1975 ο συνολικός αριθμός φοίτησης θα φτάσει τους 145 μαθητές, εκ των οποίων τα 33 ήταν κορίτσια. Το σχολείο από 6τάξιο έγινε 5τάξιο, καθώς στην Α' Γυμνασίου δεν πραγματοποιήθηκε καμία εγγραφή. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' τάξη δεν φοιτούσε κανένας μαθητής, στην Β' τάξη 27 μαθητές, στην Γ' τάξη 11 μαθητές, στην Δ' τάξη 27 μαθητές, στην Ε' τάξη 40 μαθητές και στην Στ' 40 μαθητές⁴¹. Το εκπαιδευτικό προσωπικό παρουσίασε μεταβολή και έτσι οι ακόλουθοι 11 εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων που δίδασκαν ήταν: 1 Θεολόγος, 4 Φιλολόγοι, 1 Μαθηματικοί, 1 Φυσικής, 1 Μουσικής, 1 Αγγλικών, 1 Γαλλικών, 1 Φυσική Αγωγή⁴².

Το σχολικό έτος 1975-1976 ο συνολικός αριθμός φοίτησης θα φτάσει τους 105 μαθητές, εκ των οποίων τα 25 ήταν κορίτσια. Παρατηρείται δηλαδή μία σημαντική μείωση μαθητών, ενώ ακόμα το σχολείο από 5τάξιο έγινε 4τάξιο. Πιο συγκεκριμένα, στην Α' και Β' τάξη δεν φοιτούσε κανένας μαθητής, στην Γ' τάξη 27 μαθητές, στην Δ' τάξη 11 μαθητές, στην Ε' τάξη 27 μαθητές και στην Στ' 40 μαθητές⁴³. Το εκπαιδευτικό προσωπικό παρουσίασε εκ νέου μεταβολή και έτσι οι ακόλουθοι 10 εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων που δίδασκαν ήταν: 1 Θεολόγος, 3 Φιλολόγοι, 1 Μαθηματικοί, 1 Φυσικής, 1 Μουσικής, 1 Αγγλικών, 1 Γαλλικών, 1 Φυσική Αγωγή⁴⁴.

Το σχολικό έτος 1976-1977, που ήταν και το τελευταίο έτος λειτουργίας του σχολείου ο συνολικός αριθμός φοίτησης θα φτάσει τους 65 μαθητές, εκ των οποίων τα 19 ήταν κορίτσια. Παρατηρείται δηλαδή νέα μείωση μαθητών, ενώ ακόμα το σχολείο από 4τάξιο έγινε 3τάξιο. Πιο συγκεκριμένα, στην Α', Β' και Γ' τάξη δεν φοιτούσε κανένας μαθητής, στην Δ' τάξη 27 μαθητές, στην Ε' τάξη 10 μαθητές και στην Στ' 27 μαθητές⁴⁵. Το εκπαιδευτικό προσωπικό δεν παρουσίασε νέα μεταβολή και περιέμεινε στους 10.

³⁹ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1972

⁴⁰ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1973

⁴¹ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1974

⁴² Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Εκπαιδευτικό προσωπικό έτους 1974

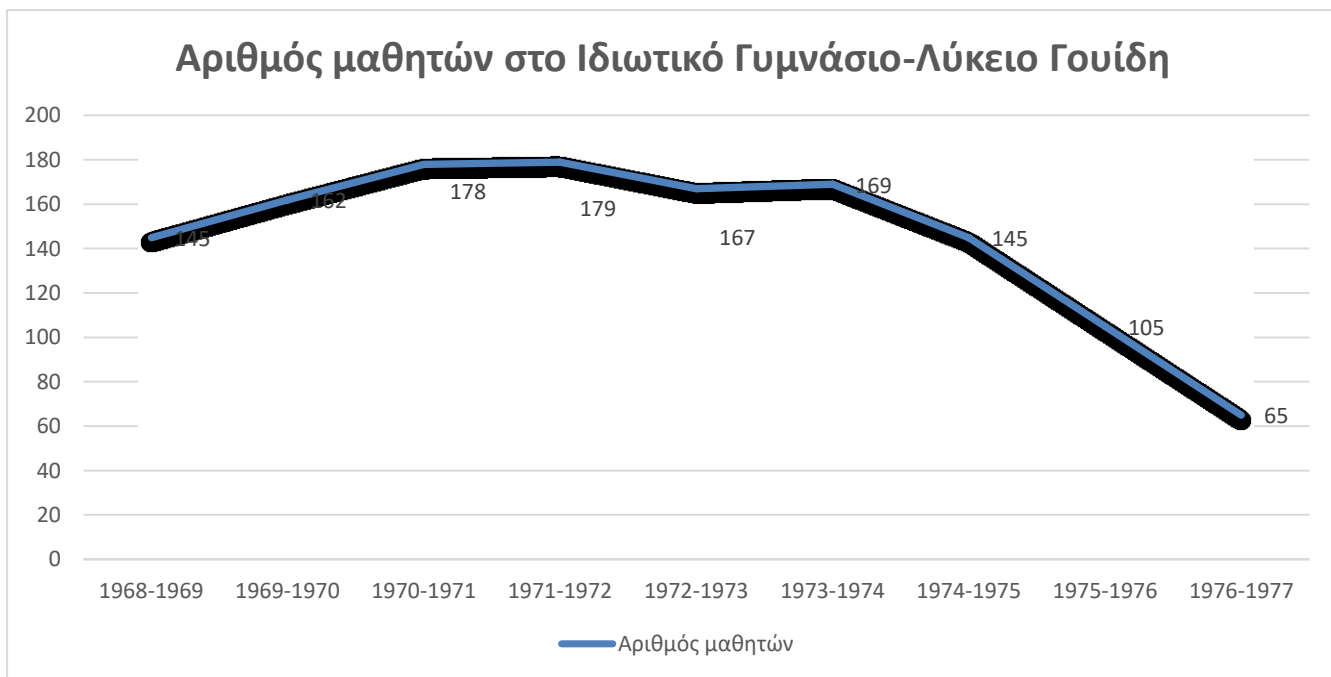
⁴³ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1975

⁴⁴ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Εκπαιδευτικό προσωπικό έτους 1975

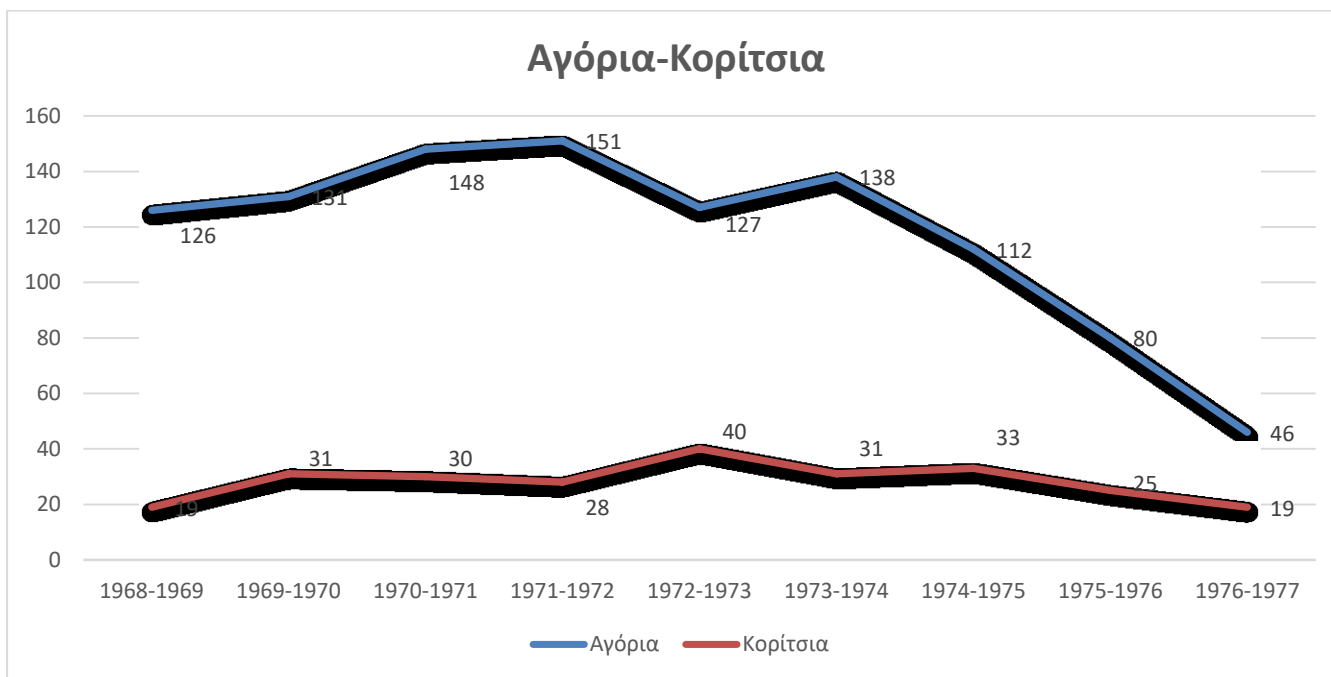
⁴⁵ Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη. Μαθητολογία έτους 1976

Στα παρακάτω διαγράμματα, στο μεν πρώτο αναφέρεται η συνολική μαθητική κίνηση στο δε δεύτερο η κίνηση αγοριών και κοριτσιών. Στο τρίτο διάγραμμα αναφέρεται η εξέλιξη του αριθμού των εκπαιδευτικών κινητικότητας και στο τελευταίο διάγραμμα η λειτουργικότητα του σχολείου. Συνολικά στο Ιδιωτικό Γυμνάσιο-Λύκειο Γουίδη φοίτησαν **συνολικά 1.338 μαθητές**, εκ των οποίων τα **256 ήταν κορίτσια**.

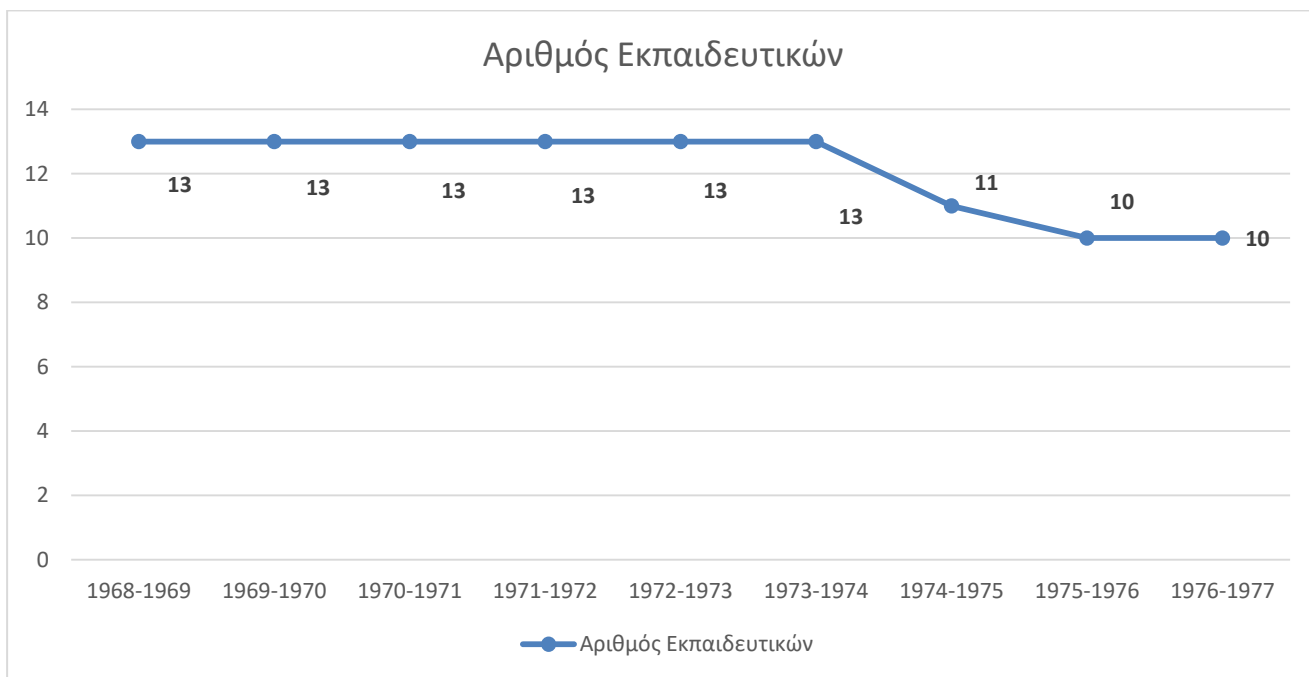
Πίνακας 5: Μαθητική κίνηση στο Ιδιωτικό Γυμνάσιο-Λύκειο Γουίδη 1968-1977

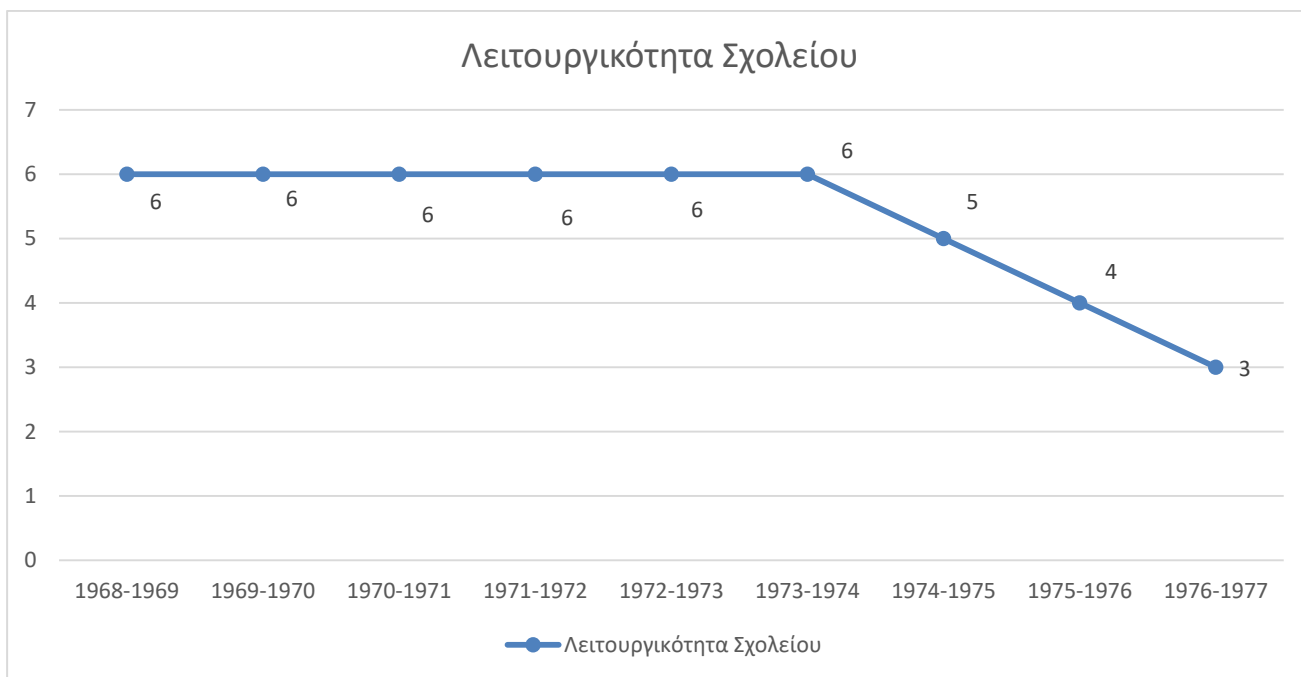
Πίνακας 6: Μαθητική Κίνηση αγοριών και κοριτσιών

Πίνακας 7: Αριθμός Εκπαιδευτικών Ιδιωτικού Γυμνασίου-Λυκείου 1968-1977

Πίνακας 8: Τάξεις Ιδιωτικού Γυμνασίου-Λυκείου

6. Περιοχές προέλευσης μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ιδιωτικού Γουΐδη

Το Ιδιωτικό Σχολείο Γουΐδη στην Κατερίνη λειτούργησε κατά την περίοδο 1968-1977 και αποτέλεσε σημαντικό εκπαιδευτικό ίδρυμα στην πόλη. Προσέφερε τόσο πρωτοβάθμια όσο και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, και οι μαθητές του προέρχονταν από διάφορες περιοχές της Κατερίνης και των γύρω περιοχών.

Ένα μεγάλο ποσοστό των μαθητών προερχόταν από το κέντρο της Κατερίνης, καθώς το σχολείο βρισκόταν σε εύκολη πρόσβαση για τους κατοίκους του αστικού ιστού. Οι οικογένειες που ζούσαν στο κέντρο ανήκαν κυρίως στη μεσαία και ανώτερη τάξη, και προτιμούσαν την ιδιωτική εκπαίδευση για τα παιδιά τους. Οικογένειες από Σβορώνο και Λιτόχωρο έστειλαν επίσης τα παιδιά τους στο σχολείο Γουίδη. Αυτές οι περιοχές είχαν αρχίσει να αναπτύσσονται ταχύτατα κατά την περίοδο εκείνη, και αρκετές οικογένειες είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν ιδιωτική εκπαίδευση για τα παιδιά τους. Αν και βρίσκεται σε απόσταση από την Κατερίνη, ο Πλαταμώνας ήταν μια περιοχή με υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο και οι μαθητές που ήθελαν καλύτερες εκπαιδευτικές ευκαιρίες συχνά φοιτούσαν στην Κατερίνη, ενώ επίσης παιδιά και από το Παλιό και Νέο Κεραμίδι φοίτησαν στα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια Γουίδη⁴⁶.

Οι οικογένειες που επέλεξαν το ιδιωτικό σχολείο Γουίδη ήταν συνήθως οικογένειες της μεσαίας και ανώτερης τάξης, με έμφαση στην καλή εκπαίδευση και την κοινωνική πρόοδο. Πολλοί μαθητές προέρχονταν από οικογένειες εμπόρων, γεωργών ή δημόσιων υπαλλήλων, που μπορούσαν να καλύψουν τα δίδακτρα ενός ιδιωτικού σχολείου. Η ιδιωτική εκπαίδευση θεωρούνταν συχνά μια επένδυση για την επαγγελματική και ακαδημαϊκή επιτυχία των παιδιών. Το Ιδιωτικό Σχολείο Γουίδη διατηρούσε καλή φήμη για το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης και προσέλκυε μαθητές από ένα ευρύ γεωγραφικό φάσμα, ενισχύοντας την εικόνα του ως ένα από τα καλύτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα της εποχής.

Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται όλες οι περιοχές, τόσο εντός της Πιερίας όσο και εκτός, από τις οποίες υπήρχαν μαθητές και στις δύο βαθμίδες Εκπαίδευσης⁴⁷.

Πίνακας 9: Περιοχές προέλευσης μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Ιδιωτικού Γουίδη

Περιοχές	Πρωτοβάθμια	Δευτεροβάθμια
Κατερίνη	501	695
Ρητίνη	23	29
Καταφύγιον Κοζάνης	100	134
Βελβεντό Κοζάνης	100	141
Σβορώνος	26	28
Αργίνιο	18	31
Κορινός	15	24
Μοσχοχώρι	10	15
Λιτόχωρο	31	59
Περίσταση	21	19
Πλαταμώνας	10	46
Κούκος	2	-
Λόφος	9	15
Κάτω Μηλιά	9	24
Παλαιό Κεραμίδι	2	-
Νέο Κεραμίδι	2	-
Μεγάλη Γέφυρα	1	-
Θεσσαλονίκη	10	34
Λάρισα	5	41

⁴⁶ Στατιστικά στοιχεία μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Ιδιωτική Εκπαίδευση

⁴⁷ Στατιστικά στοιχεία μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Ιδιωτική Εκπαίδευση

<i>Γερμανία</i>	2	3
<i>Σύνολο</i>	897	1.338

Συζήτηση και Συμπεράσματα

Τα Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη στην Κατερίνη κατά την περίοδο 1968-1978 αποτελούν ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της εκπαιδευτικής και δημογραφικής κατάστασης της πόλης και της ευρύτερης περιοχής. Η ανάλυση της λειτουργίας του σχολείου και της κατανομής των μαθητών προσφέρει ενδιαφέροντα συμπεράσματα σχετικά με την κοινωνική και εκπαιδευτική δυναμική της Κατερίνης κατά την εποχή αυτή.

Κατά τη δεκαετία του 1960 και 1970, η Κατερίνη, όπως πολλές ελληνικές πόλεις, γνώρισε πληθυσμιακή αύξηση και αστική ανάπτυξη. Η μετεμφυλιακή περίοδος χαρακτηρίστηκε από οικονομική ανάπτυξη και εσωτερική μετανάστευση από τα χωριά προς τις πόλεις, γεγονός που προκάλεσε επέκταση του αστικού ιστού και αύξηση της ζήτησης για εκπαιδευτικές υποδομές. Τα Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη εξυπηρετούσαν κυρίως οικογένειες από το κέντρο και τις αναπτυσσόμενες συνοικίες της πόλης, υποδεικνύοντας την επέκταση της αστικής τάξης και την ανάγκη για υψηλής ποιότητας εκπαίδευση. Η ύπαρξη ιδιωτικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, όπως τα Εκπαιδευτήρια Γουΐδη, υπογραμμίζει την άνοδο της μεσαίας τάξης στην Κατερίνη και την επιθυμία των οικογενειών για παροχή καλύτερης εκπαίδευσης στα παιδιά τους. Οι μαθητές των σχολείων αυτών προέρχονταν συχνά από οικογένειες επιχειρηματιών, ελεύθερων επαγγελματιών ή δημόσιων υπαλλήλων, που είχαν τη δυνατότητα να επενδύσουν στην ιδιωτική εκπαίδευση. Η τάση αυτή αντικατοπτρίζει το ευρύτερο κοινωνικό κλίμα της εποχής, όπου η εκπαίδευση θεωρούνταν ως βασικό εργαλείο κοινωνικής ανέλιξης.

Οι μαθητές του σχολείου δεν προέρχονταν μόνο από το κέντρο της Κατερίνης, αλλά και από τα περίχωρα και τα γειτονικά χωριά, γεγονός που υποδεικνύει τη γεωγραφική διασπορά και την πολυπλοκότητα του μαθητικού πληθυσμού. Αυτή η κινητικότητα δείχνει την επιθυμία οικογενειών από αγροτικές και ημιαστικές περιοχές να παρέχουν στα παιδιά τους πρόσβαση σε καλύτερες εκπαιδευτικές ευκαιρίες, παρά τις αποστάσεις. Τα Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη αντανακλούν την τάση για εξειδικευμένη και προσανατολισμένη εκπαίδευση, ιδιαίτερα στις ξένες γλώσσες και στην προετοιμασία για τις πανελλαδικές εξετάσεις. Η ύπαρξη τέτοιων σχολείων τονίζει το κενό που υπήρχε στην δημόσια εκπαίδευση σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα παροχής εξατομικευμένης και ποιοτικής διδασκαλίας. Το γεγονός ότι οι οικογένειες κατέφευγαν στα ιδιωτικά σχολεία για να εξασφαλίσουν την επιτυχία των παιδιών τους στις εξετάσεις δείχνει τη σημασία που απέδιδαν στην εκπαίδευση ως μέσο κοινωνικής και επαγγελματικής ανέλιξης. Η περίοδος της Δικτατορίας (1967-1974) επηρέασε το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας, επιβάλλοντας αυστηρότερους ελέγχους και περιορισμούς. Παρά το γεγονός αυτό, τα Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουΐδη συνέχισαν να λειτουργούν και να παρέχουν εναλλακτικές εκπαιδευτικές λύσεις σε μια εποχή που η κρατική εκπαίδευση αντιμετώπιζε προβλήματα. Η ανθεκτικότητα των ιδιωτικών σχολείων κατά την περίοδο αυτή καταδεικνύει τη σταθερή ζήτηση για ποιοτική εκπαίδευση, ακόμη και υπό δύσκολες πολιτικές συνθήκες.

Η λειτουργία των Ιδιωτικών Εκπαιδευτηρίων Γουΐδη λοιπόν κατά την περίοδο 1968-1978 αποτελεί μικρογραφία των ευρύτερων κοινωνικών και εκπαιδευτικών τάσεων στην Ελλάδα. Η ανάπτυξη της μεσαίας τάξης, η αύξηση της ζήτησης για ποιοτική εκπαίδευση, η γεωγραφική κινητικότητα των μαθητών, και η πολιτική κατάσταση συνέβαλαν στη διαμόρφωση της

εκπαιδευτικής πραγματικότητας της Κατερίνης. Το παράδειγμα των Εκπαιδευτηρίων Γουίδη δείχνει ότι η ιδιωτική εκπαίδευση στην Κατερίνη ήταν αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνικής προόδου και εξέλιξης της πόλης κατά τη συγκεκριμένη περίοδο.

Βιβλιογραφία

- Ανδρέου, Α., Ηλιάδου-Τάχου, Σ. & Μπέτσας, Γ. (2008). Από το παιδομάζωμα στο βασιλικό παιδοφύλαγμα: μεταπολεμικές όψεις κοινωνικής δικαιοσύνης στις Βόρειες Επαρχίες της χώρας. 5ο Επιστημονικό Συνέδριο Ιστορίας Εκπαίδευσης, Πάτρα
- Βαρμάζης, Ν. (2002). Δύσκολα χρόνια στην Πιερία. Κατερίνη: Εκδόσεις Μάτι
- Βαρμάζης, Ν. & Γραίκος, Ν. (2002). Από την Αστική Σχολή Αικατερίνης στο 1ο Δημοτικό Σχολείο Κατερίνης (1905-1950). 2ο Επιστημονικό Συνέδριο με τίτλο Η Πιερία στα Βυζαντινά και Νεότερα χρόνια. Εστία Περιόδων Μουσών Κατερίνης, Κατερίνη.
- Γίδαρη, Σ. (2009). Η εκπαίδευση στην πόλη της Κατερίνης 1912-1940. Θεσσαλονίκη.
- Γίδαρη, Σ., Τζιουβάρα, Μ. & Τζιουβάρας, Ν. (2012). Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην πόλη της Κατερίνης 1900-1950. Κατερίνη: Εκδόσεις Μάτι.
- Γραίκος, Ν. (2001). Στοιχεία και κοινωνική οργάνωση της Κατερίνης κατά το β' τέταρτο του 20ου αιώνα. Πρακτικά Α' Συνεδρίου για την Κατερίνη 25-27 Νοεμβρίου 1999, Δήμος Κατερίνης 70 χρόνια. Κατερίνη
- Δασίου, Ο. (2001). Η εκπαίδευση στον Καζά Κατερίνης κατά τον τελευταίο αιώνα της Τουρκοκρατίας. Πρακτικά του 1ου Επιστημονικού Συνεδρίου, Η Πιερία στα βυζαντινά και νεότερα χρόνια. Εστία Περιόδων Μουσών. Ίδρυμα Εθνικού και Θρησκευτικού προβληματισμού. Θεσσαλονίκη.
- Καζταρίδης, Ι. (2002). Η Μακεδονία κατά την Τουρκοκρατία. Η Πιερία των περιηγητών και των γεωγράφων. Κατερίνη: Εκδόσεις ΜΑΤΙ.
- Καζταρίδης, Ι. (2006). Κατερίνη. Από μικρή κόμη στην πολύτροπη πόλη. Κατερίνη: Εκδόσεις Μάτι.
- Καζταρίδης, Ι. (2017). Η Πιερία κατά το 19ο και 20ο αιώνα. Κατερίνη: Εκδόσεις Μάτι

Αρχειακό Υλικό

- Ελληνική Στατιστική Αρχή. Στατιστικά στοιχεία πληθυσμού από το 1913 μέχρι και το 1971
- Ελληνική Στατιστική Αρχή. Φυσική Κίνηση πληθυσμού Νομού Πιερία έτους 1963-1973
- Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουίδη. Αριθμός προσωπικού έτους 1968-1977
- Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Ιδιωτική Εκπαίδευση, Ιδιωτικά Εκπαιδευτήρια Γουίδη. Μαθητολόγια έτους 1968-1977
- Στατιστικά στοιχεία μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πιερίας. Γενικά Αρχεία του Κράτους. Αρχείο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Ιδιωτική Εκπαίδευση